

Sadržaj

Događaji

Mediji o medijima

Saopćenja za javnost

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Javni RTV sistem u BiH - Korak do kolapsa

Piše: Emir Habul

Javni emiteri u BiH: novi početak ili početak kraja?

Piše: Vedada Baraković

Zakonski okvir za rad javnih emit-
era

Piše: Momčilo Novaković

Zastarjela produkcijska filozofija
javnog servisa nije dorasla komerci-
jalnoj konkurenciji

Piše: Zvonimir Jukić

Intervju: Boris Bergant

Uvodnik

Dramatično saopćenje Upravnog odbora Radiotelevizije Bosne i Hercegovine (BHRT) o kriznom stanju BHRT-a, objavljeno krajem januara, nije previše zabrinulo bh. parlamentarce. Umjesto da se hitno traži rješenje za finansiranje javnog servisa kojem prijete gašenje, u Vijeću ministara BiH se našao prijedlog o izmjenama Zakona o javnom radiotelevizijskom servisu BiH radi formiranja tri nacionalna kanala unutar krovne javne RTV.

Etničke podjele javnog servisa prioritetan je posao političkih moćnika iz više razloga. Postojanje javnog servisa podrazumijeva i demokratizaciju društva i transparentnost što bh. političkim elitama nikako ne odgovara. Formiranjem tri nacionalna kanala stvorili bi se dobri uslovi za političke manipulacije i kvalitetno mentalno maltretiranje građana, završio bi se proces podjele teritorije i resursa i obezbijedila zaštita i podrška za oligarhijske vlasti iz tri bh. naroda.

Insistiranje pojedinih hrvatskih političara na uspostavljanju kanala na hrvatskom jeziku ne izaziva veliku nervozu kod predstavnika druga dva naroda jer sve vladajuće stranke računaju na korist od urušavanja ozbiljnog javnog servisa i stvaranja lažnih i malih javnih emitera. Zbog toga bh. političari ne osjećaju ni minimum sramote što je BiH probila posljednji rok za digitalizaciju 17. juna 2015. godine i što od usvajanja Zakona o javnom RTV sistemu BiH 2005. godine nije uspostavljena Korporacija javnih servisa. Posljedica takvog odnosa prema javnom RTV sistemu jeste njegova trenutna najozbiljnija kriza od osnivanja.

*Rješenje za finansiranje javnog servisa je neophodno pronaći u što kraćem roku. O različitim modelima finansiranja, praksama u drugim zemljama, političkim pritiscima na javne servise, odgovornosti rukovodstva javnih emitera i novinara u ovom broju biltena E-novinar pišu **Emir Habul**, sekretar Upravnog odbora BHRT-a, **Vedada Baraković**, profesorica na Filozofskom fakultetu u Tuzli, **Momčilo Novaković**, predsjedavajući Komisije za saobraćaj i komunikacije Predstavničkog doma PS BiH, **Zvonimir Jukić**, izvršni direktor za programe RTVFBiH, a intervju smo uradili sa **Borisom Bergantom**, stručnjakom Evropske radiodifuzne unije (EBU).*

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Događaji

05.02.2015.

Svečano otvoren Klub novinara Mostar

Pred više od 30 novinara, predstavnika nevladinih i stranih organizacija i predstavnika Gradske uprave Mostara, otvoren je Klub novinara Mostar. Klub je svečano otvorila Anne Vibeke Lilloe, ambasadorica Kraljevine Norveške u BiH. Ona je kazala da je sloboda govora i medija od velike važnosti ne samo u Norveškoj nego u svakoj funkcionalnoj demokratiji.

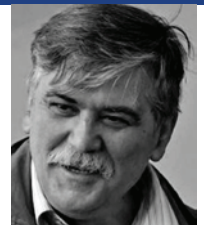
Detalji

Javni RTV sistem u BiH - Korak do kolapsa

Piše: Emir Habul

Upravni odbor Radiotelevizije Bosne i Hercegovine (BHRT), nakon sjednice koja je održana posljednjeg petka u januaru, odaslao je dramatično upozorenje vlastima i javnosti: BHRT je ušla u krizno stanje koje vodi ka gašenju signala! Ovu ocjenu ne ublažava ni činjenica što je Vijeće ministara produžilo važenje dosadašnjeg modela prikupljanja RTV takse do kraja juna.

Za redovno mjesečno poslovanje, a riječ je o održavanju minimalnih funkcija – BHRT-u nedostaje oko pola miliona maraka. To je kao voziti auto na rezervi, pa se na nizbrdici ugasi motor kako bi uštedilo gorivo, i zahvaljujući inerciji prešao još koji metar. Nastavak naplate RTV takse uz račune za fiksne telefonske priključke ne znači rješenje, već nastavak agonije kako bi glava još neko vrijeme držala iznad vode. Zbog masovnog otkazivanja fiksnih telefona, broj pretplatnika je prepolovljen, a pada i dalje.

Događaji

19.01.2016.

Studenti iz Holandije posjetili Udruženje/udrugu BH novinari

Grupa studenata master studija „Konflikt, Teritorije i Identiteti” sa Univerziteta Radboud iz Holandije posjetili su Udruženje BH novinari. Put je organizirala profesorica Rose van der Kloet i cilj im je da se, 20 godina nakon Daytona, upoznaju sa medijskom, kulturnom i političkom situacijom u BiH, ali i da urade istraživačke radove tokom boravka u BiH.

Detalji

Saopćenja za javnost

11.02.2016.

Zahtjev Vijeću ministara BiH i Ministarstvu prometa i komunikacija BiH

Upravni odbor Udruženja/udruge BH novinari uputio je zahtjev Vijeću ministara BiH i nadležnom Ministarstvu prometa i komunikacija da pitanje naplate RTV takse i osiguranje stabilnog i dugoročnog finansiranja javnih servisa u Bosni i Hercegovini odvoje od višegodišnje političke rasprave o formiranju nacionalnih kanala unutar sistema javnog informiranja.

Takođe, UO BH novinara ocijenio je kako je nedopustivo da se na brzinu i olako poseže za izmjenama Zakona o javnom RTV servisu BiH radi formiranja tri nacionalna kanala unutar krovne javne RTV na osnovu "teza" zamjenika ministra komunikacija, koje ne samo da su u suprotnosti sa evropskom praksom djelovanja javnih medija, već ne sadrže ni minimum stručnih, tehničkih i finansijskih uvjeta izvedivosti ovog političkog eksperimenta.

Posebno zabrinjava činjenica da je najviši organ izvršne vlasti u BiH – Vijeće ministara BiH podlegao političkim zahtjevima HDZ BiH i prihvatilo izmjene Zakona, a da prethodno nije ispunjena "evropska agenda" i jedan od uvjeta pridruživanja BiH zemljama Evropske unije – a to je stvaranje pretpostavki za djelovanje politički nezavisnog, profesionalnog i finansijski stabilnog sistema javnog emitiranja.

Detalji

03.02.2016.

Protest Vijeću ministara BiH i Ministarstvu prometa i komunikacija

Višekratnim odgađanjem izmjena Zakona o PBS uz različite političke i proceduralne izgovore Vijeće ministara BiH je pokazalo svoju nesposobnost u rješavanju problema sa kojima se godinama suočava PBS u BiH.

UO BH novinara podsjetio je saopćenjem Vijeće ministara BiH i zastupnike u Parlamentu BiH kako su stabilan javni servis i formiranje Korporacije javnih emitera jedan od uvjeta koji država mora ispuniti kako bi dobila priliku aplicirati za članstvo u Evropskoj uniji. Evropska komisija nikada zvanično i javno nije odustala od tog zahtjeva, a bh. parlamentarci i javni zvaničnici su, umjesto da rade na ispunjavanju ovog uvjeta, funkcioniranje javnih emitera srozali na dnevne političke kalkulacije, jeftinu trgovinu ili rad u interesu samo određenih političkih partija.

Detalji

Sve je ovo je prilično komplikovana priča. Da bi se ona shvatila, potrebno je prethodno objasniti kako se finansira javna televizija, zašto je BHRT u najtežoj situaciji, kako je zamišljen sistem javnog emitiranja, zašto nije formirana Korporacija i koje su opcije preživljavanja sistema javnog emitiranja? Pokušaću objasniti i ko je kriv za ovakvo stanje?

Blokada sistema

Zakon o javnom RTV sistemu BiH usvojen je krajem 2005. godine. Počivao je na ideji - tri emitera jedna logistika. Logistika je ta famozna korporacija koju su emiteri trebali formirati najkasnije 60 dana nakon usvajanja zakona, i kao što znamo, ona nikad nije formirana. Formiranjem Korporacije javni servisi oslobodili bi se brige oko obezbjeđenja tehničke podrške, kamera i studija, prenosa signala (releji), tehnološkog razvoja (uvođenje digitalizacije). Korporacija bi koordinirala i poslove oko prikupljanja takse, marketinga, kupovala bi programe u ime javnih servisa, predstavljala sistem i emitere u međunarodnim radio-difuznim organizacijama... Entitetske radiotelevizije programski bi pokrivala teritoriju entiteta, a BHRT kreirala bi program i signalom pokrivala cijelu državu. Tako je to zamišljeno i napisano u Zakonu. Međutim, taj vrlo ambiciozni projekat koji je Pedi Ešdaun izgurao na mišiće, porodio je mrtvorodjenče.

U kasnu jesen 2005. godine bilo je moguće uspostaviti sistem i formirati Korporaciju. Međutim, logika međunarodne zajednice, odnosno OHR-a bila je drugačija: sistem će uspostaviti domaće snage nakon što entiteti donesu svoje zakone o javnim servisima! I tako su se izgubile dvije ključne godine i omogućilo razvodnjavanje: Republika Srpska donijela je svoj zakon nakon godinu, a Federacija BiH nakon dvije godine, i oba su bila u koliziji sa Zakonom o javnom RTV sistemu BiH. Izgubljen je tajming, promijenjen je kontekst. Kada je RTRS zakopala temelje svoje zgrade, realno izgubila je interes za Korporaciju u kapacitetu koji je predvidio Zakon. Bilo je to zbogom Korporaciji. A do 2006. godine bio je trend jačanja BH institucija.

Na kraju 2006. odlazi Ešdaun, i priču o uspostavi sistema nije imao više ko gurati. OHR je ukinuo odjel za medije, javni servisi više nisu bili međunarodni prioritet - iako je u dokumentu o stabilizaciji i pridruživanju javni servis naveden kao 16. uvjet - i sistem javnog emitiranja ostao je da visi o tankom koncu. Pokušaji da formira Korporacija bili su neuspješni. Kad bi se iskreno govorilo, nije više bilo ni iskrene volje. RTRS je uz pomoć Vlade RS dobio svoju zgradu i u političkom smislu krenuo je proces osamostaljivanja RTRS kao entitetske televizije. Politički je stav Banjaluke da formiranje Korporacije ne dolazi u obzir. Nema volje ni da se formira Korporacija koja bi imala minimalne funkcije, da kao mrežni operater upravlja budućim digitalnim kanalima (tzv MUKS-A i MUKS-B) i da se na osnovu toga ubire značajan prihod. Ne da Dodik!

Tehnologija ubila model

Vratimo se finansiranju i položaju BHRT. Zakonom je uređeno da su prihodi javnih televizija, RTV taksa i marketing koji se dijele po formuli polovina ide BHRT-u, a drugu polovinu dijele RTRS i RTV FBiH. Zašto BHRT polovina ukupnog pri-

Saopćenja za javnost

25.01.2016.

Protest Tužilaštvu BiH i Agenciji za istrage i zaštitu

Upravni odbor Udruženja/udruge BH novinari uputio je javni protest Tužilaštvu BiH i Agenciji za istrage i zaštitu (SIPA) zbog upada maskiranih i dugim cijevima naoružanih policajaca u redakciju Dnevnog avaza, te zastrašivanja i ispitivanja novinara i urednika ovog dnevnog lista.

Također, UO BH novinara podržao je aktivnosti pravosudnih institucija i sigurnosnih agencija, usmjerenih ka otkrivanju kriminalnih djela i hapšenju osoba koje su prekršile zakon. Istovremeno, u ovom konkretnom slučaju, smatra se nedopustivim demonstriranje sile prema Dnevnom avazu i njegovim novinarima, te rušenje integriteta medija i ograničavanje prava na slobodu izražavanja kroz upad naoružanih policajaca u redakciju ovog medija.

[Details](#)

21.01.2016.

O naplati RTV takse i (ne)ispunjavanju obaveza prema PBS od strane nadležnih vlada

Upravni odbor Udruženja/udruge BH novinari uputio je zahtjev Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Brčko Distrikta da hitno daju saglasnost na izmjene Zakona o Javnom RTV sistemu i naplati takse putem telefonskih računa do 30.6.2016. kako bi se izbjegao finasijski kolaps PBS-a. Odbijanje ove dvije Vlade da blagovremeno daju saglasnost na izmjene Zakona predstavlja direktan atak na slobodu izražavanja i pravo građana na primanje informacija putem javnog sistema informiranja, što je u suprotnosti sa Ustavom i važećim zakonskim propisima u BiH, kao i brojnim međunarodnim dokumentima.

[Details](#)

Problem finansiranja je samo izraz tih faktora.

Koncepcija plaćanja RTV takse uz račune fiksne telefonije tehnološki je preživljena nakon mogućnosti da građani svoje brojeve prenose kod privatnih operatera ili u okviru iptv usluga (Moja TV, Trio i Open iptv). I dok su regulatori nemetnuli da se kod dominantnih operatera plaća pretplata na fiksni telefon koja prelazi 10 KM, privatni operateri reklamiraju usluge fiksne telefonije za 0 KM! Pri tom kablovski operateri odbijaju naplaćivati RTV taksu iako su Zakonom o sistemu (član 42) na to obavezni.

E da vidimo šta su poduzeli javni servisi?

Finasiranje: građani ili budžet

U aprilu 2015.godine zakonodavnoj i izvršnoj vlasti upućen je prijedlog modela o plaćanju RTV takse uz račune za isporučenu električnu energiju. Prijedlog je polazio od pretpostavke da je u BiH preko 1,1 milion

hoda? Pa zato što BHRT ima međunarodne obaveze, članarine u Evroviziji i drugim međunarodnim asocijacijama (taj je dug već premašio 8 miliona KM), obaveza prenosa međunarodnih takmičenja (olimpijade, svjetska prvenstva, nastupi državne reprezentacije itd), pokrivanje signalom cijele BiH i održavanje tehnike i logistike koji su trebali preći u Korporaciju. Otuda i veliki broj zaposlenih u BHRT, koji je doskora premašivao brojku od 900.

Prihod od marketinga nikad se nije dijelo, i na tom pitanju je u startu prekršen Zakon. Fedearalna TV je dobila podršku entitetskog parlamenta da zadrži prihod od marketinga isključivo za sebe. Prihod koji su naplaćivali dominantni telekomi usmjerava se na zajednički račun i taj se prihod dijeli po zakonu. Međutim, sve ove godine prihodi inkaso službi, federalne TV i RTRS, zadržavaju se za sebe. Samo po ovom osnovu, prema još nepotpunim podacima, BHRT je za 2015 godinu uskraćen za oko 5 miliona KM.

Ali, glavni je problem što je postojeći model naplate RTV takse neodrživ, a novog nema na pomolu. Broj pretplatnika u BiH je od 2009. godine, sa preko 902.000 prepolovljen krajem 2015 godine, što je posljedica otkazivanja fiksnih telefona u domaćinstvima. Razliku pomnožite sa 7,5 KM pa će vidjeti koji je minus u prihodima sva tri javna servisa. Taj je trend ubrzan prošle godine, a nastavlja se i ove. Prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) u decembru prošle godine, oko 690.000 građana gledalo je TV program preko kablovskih operatera ili paketa Moja TV, Open iptv ili Tria. U cijenama paketa kablovskih operatera nije sadržana RTV taksa. Otprilike taj broj puta 7,5 KM je uskraćen prihod javnih RTV servisa.

Zašto je u BiH problem plaćanje RTV takse i izgradnja sistema? Zato što RTV sistem treba predstavljati BH instituciju, a srpska politika to neće; problem je što hrvatska politika traži uvođenje svog nacionalnog kanala; problem je što Parlamentarna skupština BiH i Vijeće ministara ne provode Zakon; problem je što je međunarodna zajednica (OHR) od 2006. godine digla ruke od Zakona i koncepta koji je sama nametnula.

domaćinstava što omogućava efikasan i sveobuhvatan sistem naplate. Ni Parlament ni Vijeće ministara još se nisu oglasili o tom prijedlogu. U međuvremenu, RTRS je izašao s prijedlogom da se taksa naplaćuje iz poreza na dohodak, a sredstva bi se prikupljala u entitetski fond kojim bi upravljali RTRS odnosno RTV FBiH. Ovaj prijedlog, koji još nije do kraja razrađen, primljen je s rezervom jer predstavlja novo opterećenje zaposlenih, uvodi neravnomjerno opterećenje unutar domaćinstva - u jednom domaćinstvu više osoba bi plaćalo taksu - i što se komplikuju zakonske izmjene jer bi trebalo mijenjati i usaglašavati najmanje 6-8 zakona što baš i nije realno. Posebno u Federaciji. Pored ovih, iskrslalo je još nekoliko prijedloga. Bakir Izetbegović, u jednom intervjuu spomenuo je budžetsko finansiranje, ali ta ideja nije razrađena. I šef SDS Mladen Bosić zagovara sličan model: finansiranje BHRT iz državnog, a FTV i RTRS iz entitetskih budžeta. U situaciji prenapregnutih budžeta malo je vjerovatno da bi se mogao pronaći prazan prostor za finansiranje javnih servisa. Osim toga, to je put za potpuno političko ovladavanje javnih servisa. Budžetsko finansiranje nije evropski standard.

Novalićev kabinet predložio je da za ubiranja takse budu odgovorni kablovski operateri koji bi na osnovu broja pretplatnika finansirali javne servise. Federalna Vlada uputila je ovu inicijativu prema Vijeću ministara. Ovaj model mogao bi se lako operativno sprovesti na način da RTV taksa bude sastavni dio računa paketa kablovskih operatara, za šta su potrebne minimalne zakonske intervencije.

Najzanimljiviji je, međutim, prijedlog delegata u Domu naroda PBS Maria Karamatića koji predlaže u okviru BHRT, uvođenje tri nacionalna kanala. Iako Karamatić predstavlja HSP formaciju, ni zastupnicima HDZ ovo nije mrska ideja jer se ova stranka odavno zalaže za uvođenje hrvatskog TV kanala. Iznenadujuće je što je prema najavama predlagača, riječ o prijedlogu koji je upućen u parlamentarnu proceduru ali taj papir još nije ugledao svjetlo dana. Koliko god zvučalo da narodi imaju pravo na nacionalne kanale, u bh. slučaju to bi značilo potpuno cijepanje javnog RTV sistema i potpunu nacionalnu podjelu javnog prostora. Karamatić i dugi zagovornici ovog kanala obećavaju da će Hrvati plaćati RTV taksu ukoliko se formira Hrvatski kanal.

Da li Bosni i Hercegovini treba i kakav javni servis? To je suštinsko pitanje, a u ovom kontekstu i političko pitanje. BHRT je zamišljen kao javni servis koji će integrirati BH javni prostor, razvijati politički i kulturni pluralizam, razmatrati pitanja koja su od interesa za sve građanje ove zemlje. Takav je program skup i ima ga svaka država koja drži do sebe. Od odgovora na pitanje ko će finansirati javne servise: građani (RTV taksa) ili vlast (budžet), zavisi i odgovor ko će kontrolirati tri radiotelevizije.

Evropski standard

Evropski je standard da se plaća RTV taksa i to je vrsta poreza. U Austriji se plaća 360 eura godišnje, u Norveškoj otprilike toliko, u Francuskoj oko 140 eura godišnje - uz lokalni porez, u Finskoj od 40 do 140 eura zavisno od visine prihoda (plaćaju svi zaposleni koji zarađuju preko 8.500 eura godišnje), u Hrvatskoj 80 kuna svako domaćinstvo (11 eura), u Turskoj je taksa uključena u potrošnju električne energije pa je građani i ne vide... U Švedskoj na kućne adrese svaka tri mjeseca poštar donese račune za RTV taksu (oko 550 SKr - 125 KM). U evropskim zemljama sramota je ne platiti taksu za javnu televiziju, a postoji i efikasan sistem prinudne naplate.

Izmjene Zakona o RTRS

Narodna Skupština RS je oktobru 2013 godine ozakonila eliminaciju RAK-a prilikom izbora članova Upravnog odbora RTRS i ozakonila namicanje nedostajućih sredstava iz Bužeta RS-a. S ove dvije intervencije RTRS je i formalno stavljen pod kontrolu vladajuće većine i derogirani su principi Zakona o sistemu JRTS BiH. U toku je još jedna izmjena koja omoćava NSRS da smjeni članove Upravnog odbora ako ocjeni da ne izvršavaju očekivanu ulogu. Istovremeno, RTRS je od RAK-a dobio odobrenje za novi kanal koji je podveden pod „dodatni programski servis“, što vodi potpunoj emencipaciji od sistema javnog RTV emitiranja u BiH.

Zgrada javnog emitera RTRS u Banjaluci

09.02.2016.

Odbor JRTS: Razmotrićemo predložene sisteme naplate rtv takse

Menadžment RTRS-a predložio je sistem naplate u okviru poreskog sistema, dok je Vlada Federacije predložila da se naplata RTV takse vrši putem kablovskih operatera. Odbor JRTS nakon izrade cjelovitih elaborata ocijenio je prijedloge i dostaviti mišljenje Vijeću ministara. Odbor sistema očekuje od nadležnih vlasti u Bosni i Hercegovini i entitetima da što prije iznađu novi model naplate RTV takse, a u tom poslu sva tri javna servisa stavljaju svoje kadrovske kapacitete na raspolaganje kako bi do kraja juna 2016. novi model bio usvojen.

Detalji

09.02.2015.

Novi zakon o finansiranju RTV sistema: Treći kanal (ni) je prioritet

Na 42. sjednici Vijeće ministara BiH usvojilo je izmjene Zakona o Javnom RTV servisu, po kojima je rok trenutnog sistema naplate produžen do 30. juna ove godine. Istovremeno, Ministarstvo komunikacija i prometa zaduženo je da hitno pripremi novi zakon, kojim bi se omogućilo održivo finansiranje javnih RTV sistema.

U sklopu ovog zakonskog rješenja, kako nezvanično saznaje Oslobođenje, naći će se i ono o uvođenju kanala na hrvatskom jeziku.

Detalji

04.02.2016.

Izveštaj Međunarodne federacije novinara

Prema izvještaju Međunarodne federacije novinara, najmanje 2297 novinara i medijskih djelatnika je ubijeno u svijetu od 1990. do 2015. godine.

Podatak o 32 ubijena novinara i medijska djelatnika u Bosni i Hercegovini za ovaj period, smjestio je BiH na 20. mjesto ljestvice najopasnijih država za novinare i medijske djelatnike.

Detalji

03.02.2016.

Protest upozorenja samostalnog sindikata radnika BHRT-a

Zbog katastrofalne finansijske situacije, Samostalni sindikat radnika u BHRT-u održao je u krugu RTV doma protest upozorenja. BHRT je bez ikakvih izvora finansiranja od 1. januara ove godine.

Detalji

29.01.2015.

Saopćenje za javnost Upravnog odbora BHRT-a

“Ušli smo u krizno stanje, ako se ne iznađe rješenje gašenje signala neminovno”.

Detalji

27.01.2015.

Tanja Fajon: Netavisni i kvalitetni mediji su osnova za zdravo demokratsko društvo

Prema njenim riječima, bez obzira na tri naroda u BiH i njihova različita interesovanja kada je u pitanju obaviještenost, veoma važno je da javni radiotelevizijski servis Bosne i Hercegovine, funkcioniše u najboljem redu jer predstavlja državu.

*Detalji**Piše: Vedada Baraković***Uvod**

Kriza funkcioniranja javnih emitera u BiH, na žalost, nije neočekivana niti iznenadna, prije bi se reklo da je planirana i stalna. Od momenta osnivanja ovih emitera političke opstrukcije postepeno su prenešene na legislativni i izvršni nivo, te nije neočekivano da se, petnaest godina nakon uspostavljanja javnog medijskog sektora u BiH, umjesto stabilizacije, uočavaju regresivni procesi, slični onima koji se bilježe na ukupnom polju integriranja državne zajednice. Haraszti¹ je još 2007. godine upozorio na politizaciju imenovanja upravnih tijela javnih emitera i isključivanja neovisnog regulatornog tijela iz ovih procesa, podsjećajući na važnu ulogu javnih emitera u demokratskim procesima BiH. Javni servisi, prema Rumphorsu (2007), postoje zbog javnosti, javnost ih finansira i javnost bi, na neki način, trebala i da kontrolira a ključna funkcija javnih emitera jest društvena kohezija i integracija, obezbjeđivanje slobodnog protoka informacija te njegovanje pluralizma i tolerancije. Iz same uloge javnih emitera uočljivo je da postojećim politikama etno-političkih podjela u BiH, koje se pojavljuju kao glavna kočnica demokratizacije društvene zajednice općenito, ovakva uloga javnih emitera ne odgovara. Njima zapravo odgovaraju mediji koji će publiku hraniti nacionalnim suptratima i koji će učvršćivati njihove pozicije moći i/ili mediji koji će publiku hraniti reality programima, sapunicama, crnim hronikama i drugim sadržajima usmjerenim ka pasivizaciji publike i otupljivanju njihovih kritičkih sposobnosti kako bi se postojeće politike (p)održale. Jer, kako drukčije razumijeti inicijativu za izmjenom Zakona o javnim emiterima kojima bi se prihod dijelili na tri dijela, a ne po dosadašnjem modelu da polovina prihoda pripada RTVBiH a po četvrtina entitetskim emiterima? Ili odluka Vijeća ministara da entitetski emiteri mogu upravljati dijelom infrastrukture pribavljene u procesu digitalizacije. Ili pozivanje građana da ne plaćaju rtv taksu od strane političara i državnih funkcionera? Ili umješne taktike odugovlačenja rješavanja pitanja funkcioniranja javnih emitera, prije svega načina njihovog finansiranja.

Finansiranje

Taktika odugovlačenja rješavanja načina finansiranja javnih emitera u BiH može se, s jedne strane, posmatrati kao taktika discipliniranja a s druge strane i kao taktika koja vodi ka takvom slabljenju javnih emitera koji se, možda, neće ugastiti, ali u svakom slučaju više neće moći ispunjavati svoju društvenu ulogu niti će moći imati značaj kakav javni emiteri imaju i trebaju imati.

Uplitanje politika u rješavanje pitanja javnih emitera u BiH usmjereno je na kontrolisanje ovih medija, a ne na suštinsko rješavanje problema što se više nego očito pokazuje posljednjim postupcima nadležnih institucija koje već godinu odlažu donošenje odluke o trajnom i kvalitetnom finansiranju javnih

1 Haraszti, M. (2007): The State of Media Freedom in Bosnia and Herzegovina: the Public Service Broadcasting, www.osce.org/

Konkursi

Stipendije za novinare_ke

Program "European Journalism-Fellowships" dodjeljuje 10-15 stipendija godišnje novinarima iz Istočne i Zapadne Evrope, SAD-a i arapskog svijeta. Prijave su otvorene za novinare sa profesionalnim iskustvom i znanjem njemačkog jezika. Dodatne informacije o programu i sve dokumente možete naći na www.ejf.fu-berlin.de.

Rok za prijave je **28. februar 2016.**

[Detalji](#)

Pripravnički staž u DW

"Deutsche Welle" poziva sve kandidate/kinje da se prijave za pripravnički staž u oblasti novinarstva na programu "Deutsche Welle's traineeship" u Njemačkoj.

Program traje 18 mjeseci. Od kandidata se očekuje da ima diplomu u oblasti medija i marketinga i poznavanje engleskog i njemačkog jezika.

Rok za prijavu je **29. februar 2016.**

[Detalji](#)

moglo reći da se građanima ne sviđa u šta se troši, recimo PDV, pa je na njima da odluče da li će da plaćaju ili ne. Ili, teza da se javnosti ne sviđa da se iz javnih prihoda finansiraju političke stranke i da građani imaju pravo da to ne plaćaju.

Druga je stvar to kako je u parlamentarnoj proceduri odlučeno kome i kako će se usmjeravati prihodi od rtv takse čije je nesmetano ubiranje zakonska obaveza države. Stiče se utisak da se o ovome javno(sti) ne govori dovoljno i da se (svjesno) ostavlja prostor za interpretiranje, tumačenje pa i manipuliranje.

Promjene

Odluka je građana da li će pratiti programe javnih emitera ili programe komercijalnih medija. Stoga se za opstanak javnih emitera nameću ključna pitanja: Zašto građani trebaju plaćati rtv taksu? Šta javni emiteri mogu ponuditi što ostali mediji ne mogu? Koji su to sadržaji i koji načini posredovanja do publike?

Ova pitanja se nameću zbog toga što javni emiteri u svijetu posljednju deceniju proživljavaju jednu od najgorih kriza od svog postanka. Evidenti su trendovi gubitka publike, gubitka prihoda i sve češćih i glasnijih zahtjeva za revidiranjem uloge javnih emitera kao i načina njihovog finansiranja. Zagovornici ovakvih zahtjeva pozivaju se na tržišne zakone i potrebe i želje publike. Na udaru su najjeminentniji emiteri, poput BBC-a čijim uslugama pristupa više od 308 miliona. Od javnih emitera se traži prilagodba novim tržišnim i tehnološkim uvjetima. Prošle godine je i u Kanadi nadležna parlamentarna komisija sačinila izvještaj o radu javnog emitera CBC pod nazivom *Vrijeme za promjene*, a u preporukama su navedene 22 reformske tačke nužne kako bi se ovaj emiter prilagodio novim uvjetima³. I druge studije i zaključci različitih komisija koje su se bavile funkcionisanjem javnih emitera, upućuju na to da javni emiteri imaju budućnost, da će postojati

medija. Pitanje finansiranja javnih emitera danas je zapravo pitanje njihova opstanka. Model ubiranja rtv takse koji se primjenjuje u BiH uspješno se primjenjuje i u razvijenim zemljama. Tako, naprimjer, javni emiteri u Njemačkoj finansiraju se iz taksi na posjedovanje elektronskih uređaja (Rundfunkbeitrag) koja iznosi 17,98 Eura mjesečno i jedna je od najvećih u svijetu. Ovo je zakonska je obaveza koju plaćaju sva fizička lica izuzev posebnih socijalnih kategorija kao i sva pravna lica, ovisno o broju zaposlenih. Zahvaljujući značajnim prihodima javni kanali ZD i Das Erste u Njemačkoj imaju najveći udio gledanosti (13 i 12,5 %) komparirajući ih sa poznatim komercijalnim kanalima RTL i SAT.1, koji imaju 10 odnosno 8% udjela². Računica je jednostavna, bez sigurnih prihoda nema ni kvalitetnog programa što u bh. kontekstu znači da je nužno pronaći efikasan model finansiranja koji bi omogućio produkciju programa koji bi zadovoljili ukus i potrebe publike. a posredno privukao i veći broj oglašivača. Još prije godinu dana menadžmenti javnih emitera predložili su novi način ubiranja rtv taksi koji bi zamjenio model ubiranja ove takse putem računa za fiksnu telefoniju. Predloženi model finansiranja predviđa ubiranje rtv takse uz račune za isporuku električne energije i prema proračunima bio bi dostatan za funkcionisanje emitera i ključne procese restrukturiranja u budućnosti. O ovom prijedlogu nadležne institucije odlažu da se izjasne a javni emiteri polagano tonu u sve veće probleme. Nesumnjivo je da bi se ovaj problem mogao riješiti uz malo (političke) volje i da bi mogao značiti novi početak javnih emitera.

Javnost

Kao jedan od argumenta za odlaganje rješavanja ovog problema često se navodi da javnost/publika ne želi javne emitere, zapravo da publika nije zadovoljna programima javnih emitera i da zbog toga građani otkazuju usluge fiksne telefonije kako bi izbjegli plaćanje rtv takse pa su time i telekom operateri na šteti a procent naplate rtv takse u BiH manji od 50%. Ovo je klasična zamka obrtanja teza. Rtv taksa je zakonska obaveza i odnosi se na plaćanje takse za posjedovanje radio ili televizijskog prijemnika a ne pretplata na određene programe. Isto tako bi se

2 <http://www.theguardian.com/media/2015/jul/19/public-sector-broadcasting-worldwide-bbc>

3 <http://www.bbc.com/news/world-33654279>

sve dok se bude održavao dualni koncept funkcioniranja medija, ali da se javni emiteri nužno moraju promijeniti⁴.

Promjene koje se predlažu odnose se korištenje potencijala konvergentnih procesa koji su uvjetovali, između ostalog, i promjenu komunikacijskog modela, od lineranog pristupa push tehnologija: uzmite šta vam se nudi, na nelinearni pristup pull tehnologija: uzmite šta želite i kada želite. Praktično ovo podrazumijeva prilagodbu savremenom "4a" komunikacijskom modelu (anyone, anything, anytime, anywhere) s ciljem da svako

sa bilo kog mjesta u bilo koje vrijeme ima pristup sadržajima pohranjenim u elektroničku memoriju.⁵

Druga važna oblast preporučenih promjena tiče se praćenje navika i potreba korisnika što podrazumijeva kontinuirano istraživanje publike, tržišta, trendova itd. U ovakvom kontekstu posebno je važno da i javni emiteri prepoznaju trend semiotičke demokratije⁶, odnosno sposobnost i želju korisnika da produciraju i diseminiraju nove kreacije i da zauzmu udio u javnom kulturalnom diskursu. Tako bi se, uz zadržavanje tradicionalnog lineranog programa namjenjenog najširoj publici, javni emiteri trebali usmjeriti ka linearnim programima za ciljanu publiku (specijalizirani kanali) te na personalizirane usluge bazirane na saradničkim principima i omogućavanju korisnicima da kreiraju sadržaje⁷. Promjene svakako uključuju i traganje za najefikasnijim modelima finansiranja te radikalne strukturalne promjene u smislu racionalnog korištenja resursa. Ono što je ocijenjeno kao ključna prednost javnih emitera u budućnosti, kao esencija bez koje će sadržaji ovih emitera ličiti na sadržaje komercijalnih televizija, jest profesionalizam koji podrazumijeva poštovanje profesionalnih principa izvještavanja, etičkih kodeksa, poštovanja kredibiliteta izvora a iznad svega prava javnosti na istinitu, izbalansiranu i potpunu informaciju. Za bosanskohercegovačke javne emitere ovo su izazovi sa kojima se nužno moraju suočiti menadžmenti ovih medija kao i nadležne institucije ali i za svim izazovima koji proizilaze iz specifičnosti bh zajednice.⁸

Dan poslije sutra

Javni servisi u Bosni i Hercegovini razapeti su između međunarodne zajednice, političkih lidera, etničkih javnosti, podijeljene novinarske javnosti i ekonomskih moćnika i tapkaju u mjestu više od 15 godina, što jest relativno kratak period, ali i iznimno dugačak u uvjetima brzih tehnoloških i legislativnih promjena u EU kojoj se u konačnici teži. Jedinstveni javni servis u Bosni i Hercegovini trenutno nije moguć i neće biti moguć sve do onog momenta kada se suštinski ne dese politički pomaci u pravcu integriranja zajednice u cjelinu zasnovanu na demokratskim principima i isključivo građanske opcije. Strategije ili ukidanja ili disolucije javnih servisa vode istoj konačnici: regresiji procesa tranzicije ka suvremenim demokratskim sistemima i konačnoj podjeli društvene zajednice. A građani to ne smiju dopustiti. Ako ih iko bude pitao.

Zgrada u kojoj su smješteni javni emiteri BHT1 i FTV u Sarajevu

4 Jakubowicz, K (2008): Prospects for Public Service Broadcasting in Post-Communist Countries (in Finding the Right Place on the Map, Intellect, Bristol)

5 BBC (2006) "Creative Future - BBC addresses creative challenges of on-demand". London. http://www.bbc.co.uk/pressoffice/pressreleases/stories/2006/04_april/25/creative.shtml

6 Stark, 2006 prema Jakubowicz (2007) Public service broadcasting: a new beginning, or the beginning of the end? <http://publicmediaalliance.org/reports/public-service-broadcasting/>

7 BBC već ima MyBBCRadio s mogućnosti kreiranja personalnog sadržaja od strane korisnika.

8 Baraković, Mahmutović (2011): Javni emiteri: politike (dez)integracija u Bosni i Hercegovini, Medijski dijalozi, X, broj 4, Istraživački medijski centar, Podgorica,

Zakonski okvir za rad javnih emitera

Piše: Momčilo Novaković

Pravni okvir za rad javnih servisa veoma je kompleksan jer, za razliku od drugih država, Bosna i Hercegovina ima tri javna emitera. Zakonom o Javnom radiotelevizijskom sistemu BiH (Parlamentarna skupština BiH, 2005. godine) uređuje se javni radiotelevizijski sistem u Bosni i Hercegovini, kao i odnosi tri javna RTV servisa. Takođe, za svakog od emitera donesen je poseban zakon kojim se uređuje njegov rad: Zakon o Javnom radiotelevizijskom servisu Bosne i Hercegovine (Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, 2005.), Zakon o Radioteleviziji Republike Srpske (Narodna skupština Republike Srpske, 2006.) i Zakon o Radioteleviziji Federacije BiH (Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, 2008.). Regulacija rada elektronskih medija, pa tako i javnih servisa u nadležnosti je Regulatorne agencije za komunikacije BiH.

A šta su ključni problemi u funkcionisanju servisa:

1. Neuspostavljanje korporacije

Zakon o Javnom radiotelevizijskom sistemu BiH propisuje da tri javna emitera trebaju uspostaviti i zajednički upravljati Korporacijom, a Korporacija je zajednička upravljačka struktura između javnih RTV servisa, s istim pravima i obavezama prema sva tri javna radio televizijska servisa. Korporacija je odgovorna za rad prijenosne mreže, njeno upravljanje i održavanje, uvođenje novih tehnologija, međunarodno predstavljanje javnih radiotelevizijskih servisa, kupovinu prava za prikazivanje stranih programa, upravljanje imovinom i tehničkim resursima, rukovođenje oglašavanjem za potrebe emitera, usklađivanje sistema, politike i procedure između tri javna RTV servisa. Međutim, uspostava Korporacije zavisi isključivo od volje tri emitera, a kao rezultat sukoba i neslaganja između javnih emitera, Korporacija do danas nije uspostavljena.

2. Finansiranje javnih emitera

U ovom momentu to je i najveći problem koji dovodi u pitanje opstanak sva tri servisa, a posebno BHRT-a. Naime, zakonodavstvom je predviđeno da entitetski emiteri vrše naplatu, svako na svojoj teritoriji, a da 51% pripada BHRT-u. U praksi, to funkcioniše samo kod naplate preko mobilnih operatera, dok sredstva od naplate sopstvenom inkasantskom službom zadržavaju za sebe.

Drugi problem je veoma niska stopa naplate, posebno u područjima koja su većinski naseljena hrvatskim stanovništvom, a što je rezultat nezadovoljstva uređivačkom politikom Federalne radiotelevizije.

Treći problem u naplati su veoma loše evidencije, te nezainteresovanost kablovskih operatera za naplatu RTV-takse.

I na kraju, ne manje važan, nedostatak povjerenja između javnih emitera.

Šta su rješenja?

Rješenje modela naplate, a koje je prije svega obaveza Odbora Sistema i menadžmenta javnih emitera. Do sada je bilo mnogo tromosti a ponekad i nezainteresovanosti za pronalaženje najboljih rješenja. Lično preferiram na naplatu putem sopstvene službe naplate, jer bi se na taj način, s jedne strane, obezbijedila najveća zainteresovanost, a time i efikasnost, a s druge strane, zaposlio bi se i višak zaposlenih koji se procjenjuje na preko 30%.

Neophodno je u okviru RTV Federacije BiH obezbijediti emitovanje programa na svim službenim jezicima, na što je ukazao Evropski parlament u Rezoluciji o Izvještaju o napretku BiH za 2014. godinu. Nezadovoljstvo hrvatskog naroda se mora razriješiti.

I na kraju, Odbor sistema i menadžment se moraju više angažovati na prinudnoj naplati neplaćene RTV takse, a BHRT i na prinudnoj naplati potraživanja od RTV Federacije BiH.

Zbog neangažovanja Odbora Sistema, značajan dio nenaplaćene RTV takse je u fazi zastare.

Odbor Sistema i menadžment su se uglavnom orjentisali na pritisak na PSBiH, da bi se utvrdio novi model naplate, iako je članom 18. Za-

Najava događaja

- Skupština Udruženja/udruge BH novinari

- Istraživanje u okviru projekta **Media**

Circle

kona o javnom radio televizijskom sistemu BiH, način naplate kao uspostavljanje modela u isključivoj nadležnosti Odbora sistema.

Digitalizacija

Upravo zbog svih navedenih problema u javnom emitovanju, Bosna i Hercegovina nije do predviđenog roka (17. jun 2015.) okončala proces prelaska sa analognog na digitalno emitovanje javnih RTV servisa i komercijalnih radiotelevizijskih stanica, te za sada nije moguće predvidjeti kada će ovaj proces biti okončan. Neophodno je da Ministarstvo prometa i komunikacija BiH u saradnji sa tri javna emitera i Regulatornom agencijom za komunikacije dođe do sistemskih rješenja koja bi ubrzala realizaciju procesa digitalizacije, kao i da se omogući uvođenje komercijalnih TV stanica u paket digitalnih kanala, istovremeno sa javnim RTV servisima.

Zastarjela produkcijska filozofija javnog servisa nije dorasla komercijalnoj konkurenciji

Piše: Zvonimir Jukić

Izazovi pred kojima se nalaze javni servisi u Bosni i Hercegovini jednako su kompleksni kao i izazovi pred kojima se nalazi cjelokupno bh. društvo. U ovom momentu još uvijek su živa mnoga retrogradna razmišljanja na domaćoj političkoj sceni s ciljem slamanja financijske i uredničke samostalnosti javnih servisa a što bi, u konačnici, dovelo do njihovoga potpunoga potčinjavanja političkim centrima moći i omogućilo daljnje etničke diferencijacije kroz nacionalnu segregaciju javnih medija a samim tim i javnoga prostora po uzoru na obrazovnu segregaciju koja već godinama živi u ovoj zemlji kroz rogozbatnu kovanicu „dvije škole pod jednim krovom“. Ista sudbina se propisuje i javnim servisima i novim inicijativama za njihov preustroj. Koraci ka političkom potčinjavanju već su poduzeti izmjenama zakona na entitetskoj razini i svjesnim derogiranjem zakona na državnoj razini kada je istodobno, protivno odredbama Zakona o BHRT-u, demokratskim standardima i strukturalizaciji upravljačkih tijela izvršen izbor tri člana Upravnoga odbora BHRT-a istodobno premda Zakon izričito nalaže kako je u toku jedne godine moguće izabrati samo jednoga člana. Kada je u pitanju RTV Federacije BiH, slični pokušaji su, u proteklom razdoblju, osujećeni premda su postojali veliki izgledi da se političko potčinjavanje RTV Federacije BiH ostvari. I tijekom prošle godine, u nešto blažoj formi, također se pokušala nametnuti politička upravljačka struktura na RTV Federacije BiH nametanjem svih članova Upravnoga odbora RTV F BiH odjednom, ali predlagači u Domu naroda Federacije BiH nisu imali dovoljno ruku da njihov prijedlog, *ad hoc* imenovanja svih članova Upravnoga odbora prođe. Klubovi Bošnjaka i Srba u tom Domu usprotivili su se tom prijedlogu. Svi ovi pokazatelji jasno upućuju da demokratska odgovornost nositelja političkih funkcija još nije u potpunosti zaživjela među svim političkim akterima uključujući i one koji u svom programu imaju snažno zalaganje za priključivanje Bosne i Hercegovine Europskoj Uniji i standardima koji tamo vladaju. Izlaz iz takvoga stanja moguć je samo na dva načina, a to je povratak duhu zakona javnih servisa ili ako to nije moguće, strukturalizacija upravljačkih struktura koja će kroz kandidacijski postupak i izbor njihovih nositelja isključiti izravno političko uplitanje ili ga izbalansirati tako da niti jedan politički subjekt ili svjetonazor ne može biti dominantan u kreiranju uređivačkih politika javnih servisa. Samo na taj način moguće je da javni servisi ispune svoju ulogu u društvu a prije svega kontrolu rada svih stupova vlasti, a što je jedna od najvažnijih društvenih uloga medija u demokratskim društvima. U protivnom oni će postati „sredstva priopćavanja“ vladajući struktura ili, još opasnije, sredstva za međunacionalne obračune u javnom diskursu.

Značajan izazov koji se postavlja pred javne servise u Bosni i Hercegovini i svijetu jeste pad njihova utjecaja i zastarjela filozofija produkcije programskih sadržaja koja ne može, uglavnom, izdržati trku s komercijalnom konkurencijom i na taj način javni servisi su mnogim zemljama postali samo sebi svrha bez značajnoga utjecaja i u kreiranju javnoga mnijenja i u obrazovanju populacije. Tu prije svega treba promijeniti koncepte procjene kvalitete rada programskoga menadžmenta. U BiH Regulatorna agencija za komunikacije propisuje, vrlo široko i neprecizno, minimalne programske kvote pojedinih sadržaja kako na javnim servisima tako i komercijalnim stanicama. Slično je i u drugim zemljama, a rad

programskoga menadžementa se procjenjuje, uglavnom, kroz ispunjavanje tih kvota. Tu je ključna greška jer po mom mišljenju programska kvota nekoga sadržaja nije samo ispunjena pukom produkcijom sadržaja već ona svoj efekt i ispunjenje tek dobija kada dođe, bar, do projiciranoga broja recipijenata. U protivnom je, kako sam već naveo, sama sebi svrha. Iz tog razloga FTV je napustila politiku produkcije emisija koje su same sebi svrha i na taj način se odmakla od klopke u koju su upali mnogi javni servisi pretvorivši se u medije za, isključivo, marginalne, manjinske ili elitne skupine odnosno, još gore medije koji „program proizvode sami za sebe“. Oni servisi u jugoistočnoj i istočnoj Europi koji to nisu na vrijeme prepoznali ostali su bez glavnine svoje publike i u proizvodnom smislu oni su uspjeli proizvesti određene namjenske sadržaje, ali ti sadržaji nisu našli put do glavnine recipijenata. Iz tog razloga, javni servisi trebaju se pomaknuti prema „komercijalnom“ s ciljem da programske sadržaje učine gledljivim, a da se pri tom se ne pretvore u puke komercijalne stanice i izgube svoju svrhu i društvenu ulogu što može biti opasnost takvoga programskoga koncepta. Gledanost tzv. nekomercijalnih javnoservisnih sadržaja na Federalnoj televiziji i marketinški ulaz koji RTV Federacije BiH ostvaruje producirajući i emitirajući te programe svjedoči da je moguće napraviti dobar tzv. javnoservisni program koji će istodobno biti dovoljno vjerodostojan s jedne strane i, s druge strane, kojeg će vidjeti najveći dio populacije kojoj se taj program obraća. Tek u tom slučaju uloga javnih servisa je ispunjena, ali i tržišno opravdana. U najkraćem kazano da bi javni servisi opstali kao takvi nužno je osigurati njihovu financijsku samostalnost kroz efikasni model naplate rtv-takse, njihovu uređivačku samostalnost kroz zakonska rješenja koja će onemogućiti njihovo političko potčinjavanje te sami programski menadžmenti moraju promijeniti filozofiju u produkciji programskih sadržaja koja će osigurati da informativna, edukativna, zabavna i kontrolna uloga javnih servisa uistinu dođe do onih zbog kojih se i provodi.

Intervju: Boris Bergant

E-novinar: U čemu se ogleda značaj postojanja javnog servisa i je li uopće moguće zamisliti savremenu državu, po uređenju demokratsku, bez javnog servisa informisanja?

Bergant: Sva iskustva govore da to nije moguće. Javni servisi su dandanašnji, ako vrše svoju funkciju – a u okruženju jake komercijalizacije, diverzifikacije i diferencijacije medija gdje se nekritički šire sve vrste političkih propagandi i lansiraju protivrječni i partikularni ekonomski i drugi interesi - jedini pouzdani oslonac za nepristrasno i provjereno informisanje, za promociju kulture u najširem smislu riječi, prezentaciju nacionalnog stvaralaštva i za poštivanje i njegovanje svakovrsnih identiteta – većina i manjina. Nema alternative javnom i kritičkom dijalogu u društvu. To može i treba obezbjediti jedino javni servis. Do sada nije pronađeno bolje rješenje, međutim, na žalost, ima mnogo javnih servisa koji ne mogu ili nisu u stanju vršiti takvu ulogu.

E-novinar: Kao osnovni problem opstanka PBS BiH različiti akteri ističu neefikasnost aktuelnog modela naplate takse. Uzimajući u obzir činjenicu da se BiH po sastavu svrstava u složene države, kao i kompleksnost političkog sistema koja iz te činjenice proizilazi, da li je rješenje problema opstanka servisa u prilagođavanju sistema naplate takse, ili je smislenije razgovarati o drugačijem modelu finansiranja sistema? Ima li smisla prepustiti finansiranje kroz sredstva koja odobravaju institucije vlasti?

Bergant: Finansiranje kroz sredstva koja odobrava vlast nigdje se nije pokazalo dugoročno stabilnim ni solidnim ni pouzdanim. Ma koji model već bio u upotrebi - uvijek postoji opasnost od arbitrarnih političkih uticaja, a to u startu ograničava prethodno pomenutu funkciju javnog servisa koju je moguće obavljati samo nezavisno i autonomno.

U kojoj meri treba prilagoditi naplaćivanje pretplate/priloga/posebne takse treba izučiti u svakoj zemlji zavisno od tradicije i običaja. Treba pronaći univerzalno rješenje koje obavezuje sve, a time i smanjuje trošak na jedinicu.

Svugdje se izučavaju novi pristupi ubiranju, pošto se promjenila okolina – tehnološki i sadržajno. Ljudi žele da biraju i traže kvalitet. Njega je moguće obezbjediti samo stabilnim i dugoročno predvidljivim prihodi-ma. Bez njih dapače nije moguć ni kvalitet. To je začarani krug kojeg treba jednom prekinuti. Neadekvatno finansiranje samo podgrijava probleme i dugoročno vodi u ponor – a neadekvatna sredstva se ipak troše, ali bez rezultata. To liči na privredni kriminal, jer se unaprijed zna da se troši u prazno. Odgovorni su oni koji bi trebali to regulisati.

Linija za pomoć novinarima

Aktuelni slučajevi:

Senudin Safić - Novinar Senudin Safić je od Treće policijske uprave Sanski Most dana 01.02.2016. godine zaprimio Rješenje u kojem se navodi da njegova prijava od 24.12.2015. godine nema elemente krivičnog djela i da ovaj slučaj može riješiti podizanjem privatne tužbe u skladu sa Zakonom o zaštiti od klevete.

Face TV - Od Osnovnog suda Banjaluka dana 09.02.2016. godine zaprimili smo informaciju da se u ovom sudu Face TV ne navodi ni u jednom predmetu kao stranka u postupku.

Azamina Smailbegović - Novinar-ka Azamina Smailbegović se obratila Liniji za pomoć novinarima u vezi sa ostvarivanjem prava za penzionisanje.

E-novinar: Koji su to funkcionalni modeli naplate RTV takse, odnosno modeli finansiranja RTV servisa, koji mogu poslužiti kao uzor za BiH?

Bergant: O tome smo više puta i na dugo raspravljali. Nema jednog jedinstvenog modela u Evropi. Najvažnije je da se ubire na osnovu jasne definicije (danas svako može ili stacionarnim ili mobilnim putem da prati programe i jasne odgovornosti), dakle uz adekvatne sankcije. Sve mora da bude razumljivo i što jednostavnije. Nema mjesta za dupliranje. Ubiranje putem računa za električnu energiju je proširena praksa u regionu, ali podrazumijeva adekvatnu i ažuriranu banku podataka, zatim je moguće ubiranje putem specialne fiskalne takse, ali bez ingerencije i arbitraže politike, moguće je i - što neki sada predlažu - putem poreza telekomunikacijskih usluga odnosno kablovskih operatera. Ali sve to mora obezbjediti transparentnost i dugoročnu stabilnost.

E-novinar: Koja je uloga javnosti i kako građane potaknuti na plaćanje rtv takse?

Bergant: Bez razumijevanja i podrške građana, kojima servis treba da služi, bez stvaranja medijske kulture i pismenosti neće ići. Javni servis mora permanentno raditi na svojoj promociji, prezentaciji i popularizaciji. Treba jaku podršku, potreban je barem minimalni konsenzus politike. Dok se budu vodeći političari javno hvalisali da ne plaćaju pretplate i to objašnjavali svakojakim partikularnim razlozima i interesima, neće biti kredibilnog javnog servisa. A bez njegove stabilnosti nema perspektive ni za njega, ni za demokratski diskurs, ni za pravnu državu i slobodu izražavanja.

(Razgovarao: Arman Fazlić)

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Faruk Kajtaž
Siniša Vukelić
Borislav Vukojević
Bedrana Kaletović
Amer Tikveša

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072
e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;
web: www.bhnovinari.ba

Publikacija E-novinara je
finansijски podržana od strane
Ambasade Kraljevine Norveške